DRAFFT

Cyllid Llywodraeth Leol (CYMRU)

Adroddiad Grant Arbennig (18)
(Cymru) 2001

Cymorth Ariannol i Fusnesau y mae Clwy'r Traed a'r Genau wedi effeithio arnynt

Cyflwyniad

1. Gwneir yr Adroddiad hwn gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ("y Cynulliad Cenedlaethol") o dan adran 88B o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 ("Deddf 1988"). Mae'r Adroddiad hwn yn nodi penderfyniad ynghylch grantiau arbennig y mae'r Cynulliad Cenedlaethol yn bwriadu eu talu i gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol yng Nghymru ("awdurdodau").

2. Mae'r Adroddiad hwn yn nodi penderfyniad y Cynulliad Cenedlaethol ynghylch yr awdurdodau sydd i dderbyn y grantiau, at ba ddiben y mae'r grantiau i'w talu, a symiau'r grantiau y mae'r Cynulliad yn bwriadu eu talu i bob awdurdod. Mae hefyd yn rhoi gymaint o eglurhad ag y mae'n ei ystyried yn ddymunol o brif nodweddion y penderfyniad ac yn pennu'r amodau y mae'r Cynulliad yn bwriadu eu gorfodi mewn perthynas â thalu'r grantiau.

Y diben

3. Yn unol ag adran 88B(3)(b) o Ddeddf 1988, mae'r Cynulliad Cenedlaethol drwy hyn yn penderfynu mai at y diben canlynol y mae grantiau arbennig i'w talu:

> Helpu awdurdodau gyda'r costau a'r atebolrwydd a ysgwyddir hyd at 31 Rhagfyr 2001 o dan adran 2(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000 i gefnogi busnesau, trwy gymorth ariannol neu fel arall, y cafodd clwy'r traed a'r genau effaith andwyol uniongyrchol neu anuniongyrchol ar eu masnach.

Awdurdodau sydd i gael grantiau arbennig a'r symiau sy'n daladwy

4. Yn unol ag adran 88B(3)(a) ac (c) o Ddeddf 1988[1], mae'r Cynulliad drwy hyn yn penderfynu bod yr awdurdodau y mae grantiau arbennig i'w talu iddynt a'r symiau sy'n daladwy fel y'u hamlinellir yn Atodiad A.

[1] Ychwanegwyd Adran 88B at Ddeddf 1988 gan baragraff 18 Atodlen 10 Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992. Trwy Orchymyn y Cynulliad Cenedlaethol (Trosglwyddo Swyddogaethau) 1999, gweithredir swyddogaethau'r Ysgrifennydd Gwladol o dan adran 88B mewn perthynas â Chymru gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru yn amodol ar ddarpariaethau'r gorchymyn hwnnw

Yr amodau sy'n gysylltiedig â thalu grantiau arbennig

5. Yn unol ag adran 88B(7) o Ddeddf 1988, mae'r Cynulliad Cenedlaethol drwy hyn yn pennu mai'r amodau a amlinellir yn Atodiad B yw'r amodau y mae'r Cynulliad Cenedlaethol yn bwriadu eu gorfodi ar gyfer talu grantiau.

Prif nodweddion

6. Yn unol ag adran 88B(4) o Ddeddf 1988, mae Atodiad C yn cynnwys gymaint o eglurhad ag y mae'r Cynulliad Cenedlaethol yn ei ystyried sy'n ddymunol o brif nodweddion y penderfyniad a nodir yn yr adroddiad hwn a'r cyfarwyddyd priodol i awdurdodau lleol Cymru ar gyfer ei weithredu.

Cymeradwywyd trwy benderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar [ ] 2001.

Atodiad A

Swm y grant sy'n daladwy i'r awdurdodau

Awdurdod Lleol	**Grant a Delir**
	£000'au
Ynys Môn	710
Gwynedd	1,800
Conwy	490
Sir Ddinbych	540
Powys	2,430
Ceredigion	420
Sir Benfro	580
Sir Gaerfyrddin	510
Sir Fynwy	610
Blaenau Gwent	40
Pen-y-bont ar Ogwr	50
Caerffili	90
Caerdydd	130
Sir y Fflint	50
Merthyr Tudful	30
Castell-nedd Port Talbot	60
Casnewydd	130
Rhondda Cynon Taf	120
Abertawe	80
Tor-faen	40
Bro Morgannwg	40
Wrecsam	50
Cyfanswm	**9,000**

Atodiad B

Amodau ar gyfer Talu'r Grant Arbennig

1. Nid yw'r gwariant a gefnogir gan grantiau o dan SGR (rhif 13) yn gymwys i dderbyn cefnogaeth grantiau a delir o dan yr Adroddiad hwn.

2. Rhaid **ymrwymo'r** grantiau a restrir yn Atodiad A **erbyn 31 Rhagfyr 2001.**

3. Wrth ddefnyddio'r grantiau, bydd yr awdurdod yn cydymffurfio â chanllawiau'r Cynulliad. Gweler copi o'r canllawiau yn Atodiad C yr Adroddiad hwn.

4. Bydd gofyn i bob awdurdod gofnodi sut mae'r grant yn cael ei ddefnyddio.

5. Bydd yr awdurdod yn rhoi i'r Cynulliad ba wybodaeth bynnag y gall ofyn iddo amdani i gadarnhau a yw wedi cydymffurfio â'r amodau hyn.

6. Bydd pob awdurdod sy'n derbyn arian grant yn **sicrhau bod ffurflen hawlio FM1 priodol wedi ei llenwi a'i hanfon ymlaen erbyn 31 Ionawr 2002 fan bellaf.**

7. Dylid gwneud trefniadau i'r **Cynulliad dderbyn adroddiad archwilio** (wedi ei ardystio gan yr archwiliwr a benodir gan y Comisiwn Archwilio) **erbyn 30 Ebrill 2002 fan bellaf.**

8. Os caiff unrhyw gyfran o'r grant ei dalu neu ei ymrwymo at ddiben heblaw'r rheini a restrir ym mharagraff 3 yr adroddiad hwn, rhaid talu'r swm hwnnw, sef y swm y bydd y Cynulliad yn gofyn i'r awdurdod amdano, yn ôl i'r Cynulliad.

9 Os na wnaiff yr awdurdod gydymffurfio ag unrhyw rai o'r amodau hyn, fe all y Cynulliad ofyn trwy lythyr i'r awdurdod dalu'r holl arian neu gyfran ohono yn ôl, fel y gwêl yn dda. Rhaid talu'r swm y gofynnir amdano yn ôl i'r Cynulliad ar unwaith.

ATODIAD C

CYMORTH ARIANNOL I FUSNESAU Y MAE CLWY'R TRAED A'R GENAU WEDI EFFEITHIO ARNYNT:

ESBONIAD O BRIF ELFENNAU'R PENDERFYNIAD YN YR ADRODDIAD A'R CANLLAWIAU I AWDURDODAU LLEOL CYMRU

Cyflwyniad

Ar 26 Gorffennaf, cyhoeddodd Carwyn Jones, y Gweinidog dros Faterion Gwledig, y byddai £9 miliwn yn cael ei glustnodi ar gyfer awdurdodau lleol yn 2001-2002 iddynt allu defnyddio'u pwerau i gynorthwyo busnesau yn eu hardaloedd sydd wedi dioddef oherwydd clwy'r traed a'r genau. Mae'r arian hwn yn ychwanegol at y £12 miliwn a glustnodwyd i'r un perwyl mewn cyhoeddiad ar 27 Mawrth gan y Gweinidog Cyllid, Llywodraeth Leol a Chymunedau, Edwina Hart, a'i ddosbarthu trwy Adroddiadau Grant Arbennig (Rhif 7) a (Rhif 13) (Cymru) 2001.

Mae'r fformwla a ddefnyddir yn rhoi 90% o'r arian i'r naw awdurdod mwyaf gwledig gyda'r 10% sy'n weddill yn mynd i'r awdurdodau llai gwledig. Elfen arall yn y fformwla yw a oes ardal heintiedig fawr yn ardal yr awdurdod, a chaiff ffactorau fel twristiaeth ac amaethyddiaeth hefyd eu hystyried.

Mae'r penderfyniad a ddisgrifir yn yr adroddiad yn nodi'r symiau ychwanegol sydd i'w talu i awdurdodau lleol yng Nghymru i'w helpu i roi cymorth ariannol i fusnesau yr effeithiwyd yn andwyol ar eu busnes gan glwy'r traed a'r genau. Mae'n ganllaw hefyd i awdurdodau ar sut i ddefnyddio'u pwerau.

Blaenoriaethau gweithredu

Mae maint a math y busnesau sydd wedi dioddef oherwydd clwy'r traed a'r genau yn amrywio o ardal i ardal. Awdurdodau lleol ŵyr orau felly, wedi casglu gwybodaeth am effaith y clwy' ar eu heconomi leol, pa fusnesau ddylai gael eu helpu. Er hynny, teimlwn y gallai canllawiau ar sut orau i ddefnyddio'r arian fod o gymorth.

Ein bwriad yw targedu'r cymorth er budd busnesau bach, er bod rhwydd hynt i awdurdodau helpu busnesau eraill sydd wedi dioddef os dyna'u dymuniad. Rydym yn arbennig o awyddus i helpu'r mathau canlynol o fusnesau:

- Y rheini sy'n dibynnu ar amaethyddiaeth a gweithgareddau cysylltiol e.e. gofaint/pedolwyr, cyfrwywyr, proseswyr, gweithgynhyrchwyr a gwerthwyr bwyd

- Y diwydiant twristiaeth e.e. gwestai, llety gwely a brecwast, tafarndai, bwytai ac ati, siopau rhoddion, atyniadau lleol, canolfannau gweithgareddau awyr agored a chyfleusterau hamddena

- Busnesau y bu'n rhaid iddynt gau oherwydd cyfyngiadau statudol.

Nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr. Bydd yna fusnesau eraill lawn mor haeddiannol ond rhaid wrth wybodaeth leol i'w hadnabod.

Y bwriad yw defnyddio'r grantiau yn bennaf i roi cymorth ariannol uniongyrchol i fusnesau sydd wedi dioddef. Gellid defnyddio cyfran o'r arian hefyd i roi help anuniongyrchol e.e. trwy ariannu cyd-fentrau marchnata, os yw'r awdurdod o'r farn y byddai hynny'n fwy defnyddiol.

Bydd awdurdodau'n cael defnyddio hyd at 2.5% o'r arian a neilltuir iddynt i weinyddu'r grantiau.

Adran 2(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000

Mae Adran 2(1) Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn rhoi pŵer dewisol newydd i awdurdodau iddynt allu gwneud unrhyw beth sy'n debygol o hyrwyddo neu wella ffyniant economaidd, cymdeithasol neu amgylcheddol eu hardaloedd. Daeth y pŵer hwn i rym ar 9 Ebrill 2001.

Gellid rhoi cymorth i fusnesau i:

- hyfforddi eu gweithwyr a dysgu sgiliau newydd iddynt;
- rhoi cyngor arbenigol;
- fuddsoddi i arallgyfeirio a newid pwyslais eu busnesau;
- chwilio am farchnadoedd ar gyfer eu gweithgareddau a marchnata gweithgareddau newydd;
- talu costau llog benthyciadau masnachol a godwyd i dalu am waith ad-drefnu neu adfer.

Nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr ac fe allai fod yna fesurau eraill y carai awdurdodau eu defnyddio.   Byddem yn disgwyl i awdurdodau gadw mewn cof y mesurau sydd gan asiantaethau datblygu eraill (WDA, Bwrdd Croeso, ELWa ac ati) a'r Cynulliad (o ran helpu amaethyddiaeth) mewn llaw.

Cymorth gwladol

Dylai awdurdodau gofio nad yw yw rheolau cymorth gwladol yr CE yn caniatau rhoi mwy o gymorth na gwerth y trothwy de minimis, sef €100,000 (tua £60,000), i unrhyw fusnes unigol dros gyfnod o dair blynedd. Bwriad Llywodraeth y DU yw gofyn i'r Comisiwn Ewropeaidd am gael eu heithrio o'r rheolau Cymorth Gwladol yn achos Clwy'r Traed a'r Genau – cymorth cysylltiol i fusnesau di-fferm. Nid oes cytundeb eto ar yr amodau terfynol a chaiff awdurdodau wybod am unrhyw ddatblygiadau. Yn y cyfamser, cynghorir awdurdodau i gadw o fewn y trothwyon a'r sectorau de minimis.

Rhaid bod yn neilltuol o ofalus wrth roi cymorth i'r sector amaethyddol. Fel canllaw, ni chaniateir cymorth at ddiben cynhyrchu sylfaenol (e.e. prynu anifeiliaid, cynyddu lefel cynhyrchu ac ati).   Mae mathau eraill o gymorth yn dderbyniol (cyn belled ag y cedwir at y lefelau de miminis uchod) ond mae gofyn i awdurdodau gadw at y trothwy cymorth gwladol os ydynt yn helpu

ffermwyr i wneud unrhyw beth â'r tir. Mae help i arallgyfeirio (e.e. prosesu, gwasanaethau swyddfa, twristiaeth) yn dderbyniol, ond dylai awdurdodau geisio peidio â dyblygu grantiau'r Cynulliad. Dylai awdurdodau sydd â chynlluniau ar gyfer y sector amaethyddol gysylltu â'r Cynulliad yn y mannau cyswllt isod.

Mwy o wybodaeth

Mae yna fwy o wybodaeth am glwy'r traed a'r genau ar wefan y Cynulliad: www.cymru.gov.uk/newsflash.

Os hoffech gyngor ar y canllawiau hyn, cysylltwch â:

Emyr Roberts ar 029 20 823634 (emyr.roberts@wales.gsi.gov.uk)
Terri Thomas ar 029 20 825471 (terri.thomas@wales.gsi.gov.uk) i siarad am y sector amaethyddol.

Cynulliad Cenedlaethol Cymru